

اهداف و رسالت دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی بيم

رسالت دانشکده پزشکی بيم:

دانشکده پزشکی با اتکا به اصول اخلاقی و اسلامی و در چارچوب سیاست‌های کلان نظام جمهوری اسلامی ایران، مأموریت دارد پزشکان عمومی متعهد و توانمند، متخصص در حوزه سلامت را تربیت کند؛ افرادی که با رعایت کرامت انسانی، در پاسخ‌گویی به نیازهای سلامت جامعه مؤثر باشند. این هدف از طریق آموزش، پژوهش، برنامه‌ریزی و ارزشیابی مستمر و با تأکید بر عدالت آموزشی و برابری فرصت‌ها بدون تبعیض جنسیتی، قومی، نژادی یا مذهبی دنبال می‌شود.

در این مسیر به اصول و ارزشهای ذیل معتقدیم:

- مراعات احکام الهی و شئون اسلامی
- مشتری مداری
- التزام به احکام پزشکی
- عدالت محوری در ارائه خدمات
- کسب رضایت الهی
- ارتقا سلامت و کیفیت زندگی دانش محوری
- پاسخگویی به نیازهای جامعه
- نوگرایی و پرورش استعدادهای خلاق
- مراقبت در حفظ و بکارگیری مناسب منابع دانشگاه و حساسیت در برابر اتلاف آن
- رویکرد تیمی و چند رشته‌ای در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و درمانی

چشم انداز دانشکده (vision)

ما بر آنیم که با تعهد به اصول اخلاقی و اسلامی و هم‌سو با سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران، در جایگاه برجسته‌ترین دانشکده‌های پزشکی هم‌تراز کشور بایستیم. با پرورش پزشکانی متعهد، کارآمد و پاسخ‌گو به نیازهای سلامت جامعه، از طریق آموزش نوآورانه، پژوهش پیشگام و تحقق عدالت آموزشی فارغ از هرگونه تبعیض، به ارتقای سلامت و کرامت انسانی یاری رسانیم.

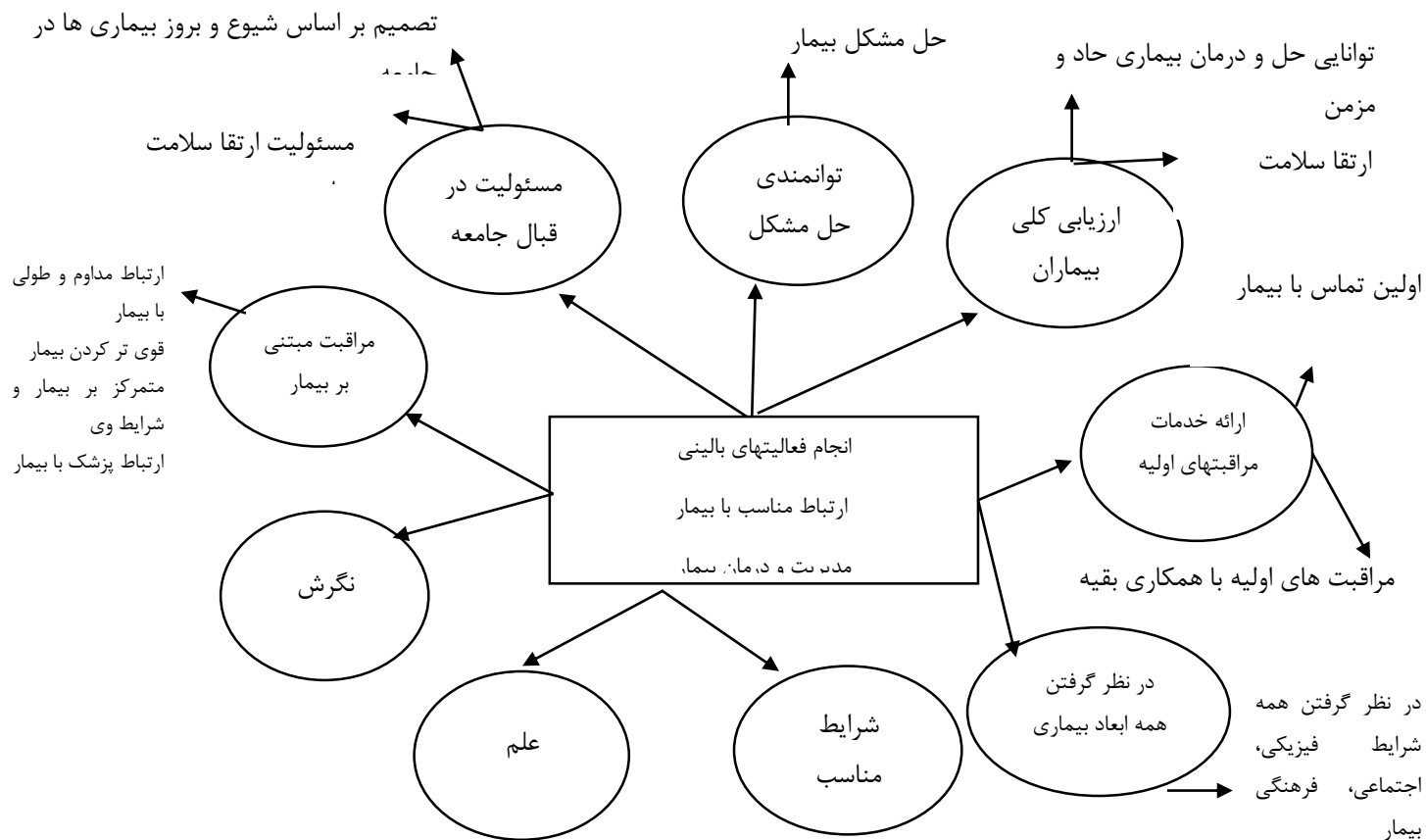
اهداف و بیانیه رسالت:

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بم به دنبال تربیت پزشکانی با مهارت‌های بالینی عالی است و برنامه آموزشی آن با تأکید بر علوم پایه و روش‌شناسی علمی به موازات کسب دانش پزشکی می‌باشد. همچنین این دانشکده انتظار دارد دانش‌آموختگانش نقش رهبری را در جامعه بر عهده گیرند. دانشکده پزشکی بم به دنبال کسب عالیت‌ترین استانداردها در عملکرد پزشکی فارغ‌التحصیلان و کسب رفتار حرفه‌ای مناسب و متعالی در دانشجویان به طوری که آنها را در کل دوران شغلی متعهد و مسئولیت‌پذیر در قبال سلامت افراد بنماید، می‌باشد. شیوه‌های آموزشی در این دانشکده بیشتر با استفاده از روش‌های سنتی سخنرانی، کار در گروه‌های کوچک و نیز آموزش با استفاده از کامپیوتر، هوش مصنوعی و آموزش آزمایشگاهی می‌باشد. استفاده از فناوری اطلاعات و آموزش چند رسانه‌ای جهت افزایش کیفیت فرآیند یاددهی-یادگیری مورد توجه است و آموزش و ایجاد فهم و درک عمیق در دانشجویان در خصوص مکانیسم‌های پایه بیماریها با آموزش مهارت‌های مورد نیاز برای طبابت تکمیل خواهد شد.

تأمین و ارتقای نیازهای سلامتی و روانی و سلامتی اجتماعی و رفتارهای بهداشتی آحاد جامعه با تربیت نیروی انسانی کارآمد و تأکید بر جامعه‌محوری در آموزش پزشکان، تربیت پزشکان متعهد و غنی از تجربه پزشکی، ارتقا و توسعه حرفه‌ای، خلاقیت و نوآوری در آموزش پزشکی و بالاخره تعالی آموزش پزشکی در مقایسه با استانداردهای بین‌المللی و تأکید بر جوانب اخلاقی و تغییرات مبانی در تکنیکها و تئوریهای آموزشی از اهداف اصلی دانشکده پزشکی در تربیت پزشکان آینده است. دانشکده پزشکی با تأکید بر فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان سعی در ایجاد و تقویت تجارب پژوهشی، استدلال نقادانه دانشجویان دارد. همچنین با فراهم ساختن فضای آموزشی به دانشجویان فرصت و امکانات کافی در توسعه علمی خود را می‌دهد. همچنین دانشکده پزشکی بر شاخص‌های برخورداری بودن از شناخت کافی در مورد مسائل عمده بهداشتی و درمانی و نظام ارائه خدمات بهداشتی و درمانی کشور، دارا بودن قابلیت علمی و عملی در تشخیص و درمان بیماریها، قادر بودن به استفاده از آخرین منابع علمی (عملکرد مبتنی بر شواهد)، آشنایی با فرهنگ اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و ملزم دانستن خود به رعایت قوانین و مقررات حاکم بر جامعه اسلامی در دوره آموزش پزشکی عمومی تأکید دارد.

بیانیه رسالت:

توانایی های محوری پزشک عمومی از نظر شاخه اروپایی سازمان جهانی پزشکان خانواده در یک درخت به شرح زیر می باشد:

متناسب با تغییرات علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی جامعه و افزایش نیازهای سلامت مسئولیت سنگین تری از نظام سلامت انتظار می رود، به طوری که نظام های خدمات سلامت کارا، اثربخش، ایمن، عادلانه و جامعه محور از نیازها و مطالبات اساسی جوامع است. نظام های سلامت نه تنها مسئولیت ارتقا سلامت افراد را بر عهده دارند؛ بلکه مسئولیت حفاظت از آنها در برابر هزینه های بیماری، پاسخ به انتظارات، رعایت شأن و جایگاهشان و حفاظت از بیماران در برابر آسیب (پیشگیری سطح چهارم) را نیز بر دوش می کشند. این افزایش مسئولیت نظام های سلامت همراه با پیشرفت دانش و فناوری آنها را به نظام هایی کاملاً پیچیده ای تبدیل کرده است که سازماندهی و اداره آن را بیش از پیش دشوار کرده است.

در پیشگیری سطح چهارم معمولاً مراقبت های پزشک عمومی با تاکید بر این موضوع توضیح داده می شوند که این مراقبت ها باید از نوع مراقبت های جامع باشد تا بتواند نیازهای فرد و جامعه به مراقبت های سلامت را به درستی شناسایی نماید و برای برآورده نمودن آنها تلاش کند. پزشک عمومی برای اینکه بتواند وضعیت بیمار را مدیریت کند باید بیمار محور باشد و خدمات پیچیده پزشکی را به گونه ای هدایت کند که نیازهای بیماران و تمامی جامعه تحت پوشش برآورده شود و باید طیف جامعی از خدمات را به طور هماهنگ با سایر ارائه دهندگان و به موقع فراهم نماید.

اصطلاح پزشک پنج ستاره مدل پزشکی است که توسط WHO برای جامعه امروز ارائه شد. یک پزشک باید بتواند به نیاز های فردی بیماران و جامعه پاسخ دهد، و بتواند کیفیت مراقبت ها را ارزیابی و ارتقا دهد. به طور بهینه از فناوری جدید استفاده کند، شیوه زندگی سالم را ارتقا دهد، به طور موثر در تیم کار کند و افراد و جامعه را با نیازهای سلامت آشتی دهد. نقش پزشکان عمومی از نظر سازمان جهانی بهداشت ارائه دهنده خدمت^۲، تصمیم گیرنده^۳، برقرار کننده ارتباط^۴، رهبر جامعه^۵ و مدیر تعریف شده است افزایش کیفیت آموزش (به خصوص علم پزشکی و بهداشت) که تنها با تربیت پرسنل بر اساس نیازهای واقعی جامعه به دست می آید و مربوط بودن آنها به این نیازها که قادر باشند در قالب نظام ارائه خدمت مدون کار کنند، می توانند دنیای زیبایی را بر روی جامعه و مسئولین آن بگشایند.

توانمندسازی تخصص عمومی پزشکان عمومی و نقش "دروازه بان" است که مانع ارائه خدمات پزشکی بیش از حد می شود. پزشکان خانواده غالباً در همان سطح اول روند تشخیص و درمان بیمار هستند. پیشگیری سطح چهارم جریانی است که به بهبود مداوم سلامت مردم کمک شایان توجهی می نماید. مجری بودن پزشک خانواده در پیشگیری سطح چهارم موجب می شود تا این پزشک پنج ستاره

---

² Care Provider

³ Decision Maker

⁴ communicator

⁵ Community Leader

⁶ manager

خدمات سلامت را در هر جا که مردم زندگی و کار می کنند در اختیار آنان قرار دهد و مردم امکانات بهتری برای زندگی به دور از پلیفارمیزی در دوره سالمندی را خواهند داشت. با تغییر رفتار پزشک و بیمار در تصمیم گیری در جریان پیشگیری سطح چهارم بهبود تصمیم گیری مشارکتی صورت خواهد گرفت. با تغییر دانش و نگرش پزشک و بیمار می توان امیدوار بود که توانمندسازی پزشک و بیمار با راهکارهایی که از خرد جمعی به دست آمده اند و مورد پذیرش هستند گرفتن تصمیم مناسب را ممکن نموده و دست آخر نیز تغییر ایجاد شده را تثبیت و تقویت نمود.

پیشگیری سطح چهارم وظیفه پزشکان خانواده است. با توجه به فعالیت های سلامت نگر پزشک خانواده، افزایش دسترسی مردم، ارائه خدمت پیشرفته مراقبت های سلامت توسط پزشک خانواده، شناسایی بموقع بیماران و پیگیری مراقبت های آنان و افزایش کیفیت خدمات، منافع بیمار تامین میشود؛ بنابراین با برنامه ریزی آموزشی مستمر در تمام سطوح جهت ارتقای آگاهی، نگرش و فرهنگ صحیح بهره مندی از خدمات پزشک خانواده می توان به رفع سردرگمی بیمار، احیای طب بهداشت و پیشگیری، تغییر فرهنگ مراجعه به پزشکان و درونی سازی ارزشهای برنامه پزشک خانواده امیدوار بود. در کنار تامین منفعت بیمار و گروه های آسیب پذیر باید مسائل پزشکی تدافعی و تقاضای القایی به همراه بستر تسهیل گر و موارد ارزش آفرین و تعهد بالادستی نیز مد نظر قرار بگیرند تا پیشگیری سطح چهارم در سطح پزشک خانواده عملیاتی گردد.

در یک جلسه ویزیت، راه ساده برای کار پزشکان به این ترتیب است: گوش دادن به شکایت بیمار؛ تبدیل شکایت به تشخیص؛ تجویز فرایند تشخیصی و درمانی که مطابق درخواست بیمار باشد؛ اما جاموله رویکرد اخلاقی تر و متفاوتی برای ارتباطات پزشکان و بیماران پیشنهاد می دهد: گوش دادن به شکایت بیمار و درک و برجسته کردن دلایل پنهان شکایت بیمار؛ دادن اطلاعات در رابطه با فرایندهای تشخیصی به بیمار و برشمردن نقاط مثبت و منفی فرایندهای تشخیصی و درمانی متعاقب هر تشخیص؛ مشارکت با بیمار در تصمیم گیری⁷ برای " اقدام " یا " عدم اقدام " بر طبق دانش فنی پزشکی و ارزش های اخلاقی بیمار. پیشگیری سطح چهار نقش فعالی برای بیمار در فرایند تصمیم گیری در نظر گرفته است. این پیشگیری در واقع درک پزشکی مبتنی بر ارتباطات است و اینکه این ارتباط فقط جنبه درمانی داشته باشد. چرا که مهم ترین پیش شرط انجام درست پیشگیری سطح چهارم همکاری پزشک و بیمار در ارائه یک مراقبت بیمار محور می باشد.

پیشگیری سطح چهارم از طرق زیر بر اهمیت روابط پزشک بیمار تأکید دارد:

✓ درک منحصربه فرد بودن افراد و استقلال آنها

---

⁷ Shared Decision Making (SDM)

✓ ارزش دادن به فرایند تصمیم‌گیری مشترک

✓ به کارگیری روش‌های بالینی متمرکز شده بر فرد

✓ توسعه مهارت‌های ارتباطی در ملاقات بالینی

برای ارتقا و تقویت پیشگیری سطح چهارم، حساس بودن نسبت به احساسات بیمار؛ ارتباط خوب و گزارش دهی مناسب؛ توجه کردن و گوش دادن دقیق به بیمار؛ همدلی با بیمار؛ رابطه طولانی‌مدت و ایجاد اعتماد متقابل با بیمار و خانواده‌اش، از جمله مهارت‌های ضروری پزشکان برای مدیریت شرایط و ارائه مراقبت‌های یکپارچه به بیماران است. استقلال بیمار و حق بیمار برای رد کردن درمان، بعد از مطلع شدن کامل از انتخاب‌هایش، باید مورد احترام قرار گیرد. مهم‌ترین قدم در انجام پیشگیری سطح چهارم ارزیابی خطر یک بیمار در مبتلا بودن به یک بیماری در حال یا آینده می‌باشد. این ارزیابی با شرح حال مناسب و انجام معاینه بالینی مناسب امکان‌پذیر است. گرفتن شرح حال و معاینه بالینی مناسب نه تنها از انجام اقدام‌های تشخیصی غیرضروری بلکه گاهی از انجام اقدامات درمانی غیرضروری نیز پیشگیری می‌کند. اهداف پیشگیری سطح چهارم را به سه دسته می‌توان تقسیم کرد:

- کاهش میزان مواجهه با سیستم خدمات پزشکی. مثال: اجتناب از بستری کردن غیرضروری بیمار

- کاهش سطح مواجهه با سیستم ارائه خدمات. مثال: مراقبت از زنان باردار توسط ماما به جای پزشک خانواده

- پیشگیری از آسیب‌های ناشی از خدمات پزشکی. مثال عدم تجویز آنتی‌بیوتیک در سینوزیت ویروسی

هدف پزشکان ارائه مراقبت‌های پزشکی است که به لحاظ علمی قابل قبول، به لحاظ فردی ضروری و به لحاظ اخلاقی توجیه شده و متناسب با نیازها و ارزش‌های بیماران برای دستیابی به حداکثر کیفیت با حداقل میزان مداخلات است. تأکید پیشگیری سطح چهارم پیشگیری بر افزایش کیفیت زندگی است. هدف از پیشگیری سطح چهارم محافظت از ایمنی بیماران به وسیله پیشگیری از آسیب قابل اجتناب تحت کد اخلاقی عدم آسیب‌رسانی است. بنابراین پیشگیری سطح چهارم مفهومی است که سه نکته اصلی را در بردارد: ریسک پزشکی سازی بیش از حد؛ محافظت از بیمار؛ پیشنهاد جایگزین‌های اخلاقی.

برای انجام پیشگیری سطح چهارم باید بیماران در معرض ریسک پزشکی سازی، مشخص شوند. مشخص کردن دلیل مراجعه نخستین گام در پیشگیری سطح چهارم است. پرسیدن از بیمار درباره آنچه او در رابطه با مشکل خاصش فکر می‌کند و در واقع درک انتظارات بیمار گام بعدی است. با آگاهی پزشک از پیش‌زمینه اجتماعی، فرهنگی و منطق بیمار، گام بعدی، توضیح دقیق مراحل و دلایل

فرایندهای تشخیصی و درمانی است. آگاه بودن از اضطراب بیمار به در نظر گرفتن نوع و فرم گزارش دهی نتایج آزمایش‌ها به بیمار کمک می‌کند. ویزیت کردن بیمار در بیمارستان، توضیح دادن فرایندهایی که انجام می‌شود و مشخص کردن افرادی که مسئول مراقبت از بیمار هستند، راه دیگری برای پیشگیری از اضطراب بیمار است

سه ابزار مهم برای انجام پیشگیری سطح چهارم باید باهم ترکیب شوند؛ یعنی از ترکیب رویکرد بیمار محور؛ اقدامات مبتنی بر شواهد؛ و مرکزیت دادن مراقبت‌ها در سطح مراقبت‌های سلامت اولیه، برای انجام پیشگیری سطح چهارم استفاده کرد. این سطح از پیشگیری دیگر سطوح پیشگیری را نیز پوشش می‌دهد، چرا که افراد در معرض ریسک پزشکی سازی در همه سطوح هستند.

توانمندی‌های مورد انتظار دانش آموختگان

در زمینه برنامه ریزی آموزشی با رویکردهای مختلفی روبرو هستیم آنچه که نیاز دانشکده‌های پزشکی را پاسخ می‌گوید و می‌تواند نقصانی را که کارشناسان آموزش پزشکی با آن روبرو هستند را بر طرف سازد. رویکرد آموزش مبتنی بر پیامد است. در این رویکرد به توانمندی محصول نهایی برنامه آموزشی توجه می‌شود و مهارت‌های اساسی پایه که لازم است دانش آموخته در پایان دوره کسب کرده باشد محور توجه است.

تعریف توانمندی پایان دوره عبارت است از عملکردی که در حد تسلط در برنامه تعریف شده است و دانش آموخته باید بتواند آنها را در این سطح به انجام برساند. توانمندی‌ها به طور معمول در برگزیده هر سه جزء دانشی، مهارتی و نگرشی می‌باشند و دانسته‌های صرف یک دانش آموخته توانمندی محسوب نمی‌شوند. نکته مهم این است که این توانایی‌ها قابل اندازه گیری نیز هستند. برای رویکرد آموزش مبتنی بر پیامد مزیت‌های متعددی برشمرده‌اند که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد مرتبط بودن برنامه آموزشی با وظایف شغلی آینده مشخص شدن اهداف و رسالت دانشگاه در تربیت پزشک عمومی پذیرش و مقبولیت وضوح و قابلیت درک، مسؤول نمودن فراگیرنده در مقابل یادگیری انعطاف پذیری فراهم آوردن راهنمای مناسب برای ارزیابی مشارکت گروه‌های زیاد در برنامه ریزی ابزار مناسب برای ارزشیابی و امکان تداوم برنامه و ارتباط آن با برنامه‌های مقاطع بالاتر.

محورهای توان مندی ها شامل مهارت‌های بالینی، مهارت‌های برقراری ارتباط، مراقبت بیمار تشخیص، درمان بازتوانی، ارتقای سلامت و پیشگیری، رشد فردی، تعهد حرفه‌ای اخلاق و حقوق پزشکی، مهارت‌های تصمیم گیری، استدلال و حل مسأله، نظام سلامت و نقش پزشک در آن است.

▪ مهارت‌های بالینی

دانش آموخته دوره پزشکی عمومی باید توان مندی لازم را در طیف گسترده مهارت‌های بالینی شامل گرفتن شرح حال و معاینه بالینی ثبت و ارایه اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی (پروسیجرها و تست‌های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده داشته باشد.

توانمندی	زیرمجموعه
اخذ شرح حال کامل و جامع⁸ اخذ شرح حال متناسب با شرایط سنی کودکان، زنان باردار و سالمندان) اخذ شرح حال متمرکز بر شکایت اصلی	توانایی گرفتن شرح حال از بیمار، اطرافیان و سایر منابع
معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان کودکان بر حسب تقسیم بندی رایج سنی زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط معاینه وضعیت روانی معاینه بالینی متمرکز مبتنی بر شکایت اصلی در شرایط اورژانس و غیر اورژانس	توانایی انجام معاینه بالینی
دانش آموخته دانشگاه باید بتواند اطلاعات مربوط به بیمار بستری و سرپایی را به صورت صحیح ثبت و به شکل مناسب اعم از کتبی و شفاهی ارائه نماید. از جمله این موارد عبارتند از: . نوشتن پرونده از جمله یافته‌های اولیه، سیر پیشرفت بیماری دستورات خلاصه پرونده) نوشتن مشاوره نوشتن برگه اعزام و ارجاع نوشتن شرح پروسیجرها نوشتن گواهی فوت	ثبت و آرایه اطلاعات
دانش آموخته باید بتواند ضرورت انجام پروسیجرهای معمول بالینی چگونگی عوارض جانبی و محدودیت‌های آنها را برای بیمار شرح دهد و به صورت مستقل و به طور صحیح این پروسیجرها را انجام دهد. پروسیجرهای معمول بالینی مشتمل بر موارد زیر است. . گرفتن نمونه خون وریدی . خون گیری به منظور انجام کشت خون . خونگیری مویرگی در بزرگسال و اطفال و استفاده از گلوکومتر و آموزش استفاده از آن . خون گیری شریانی به منظور اندازه گیری گازهای شریانی برقراری راه وریدی محیطی تزریق انسولین و آموزش انجام آن تزریق داخل پوست زیر جلدی، عضلانی و وریدی انجام بی حسی موضعی . اداره راه هوایی . احیای قلبی - ریوی پایه . احیای قلبی - ریوی پیشرفته دیفبریلایسیون قلبی خارج کردن جسم خارجی از راه هوایی با مانور هایملیش و ...) . توراکوستومی با سوزن در پنوموتوراکس فشارنده . کریکوتیروتومی . توراکوستنژ . پاراستتر شکمی . احتیاطات استاندارد به منظور کنترل عفونت به‌ویژه کار کردن در شرایط استریل	توانایی انجام اقدامات عملی (پروسیجرها)

⁸ Comprehensive

⁹ Focused

کنترل خونریزی شدید خارجی
. بخیه کردن و برداشتن بخیه پوستی
. پانسمان و مراقبت از زخم
. اداره زخم سوختگی در مرحله حاد
. تعبیه و خارج کردن کانتیر مثانه
. یونکسیون سوپرایونیک
. اداره زایمان طبیعی
. تخلیه سقط ناقص با پنس جفت
. مانورهای کنترل خونریزی بعد از زایمان
. انجام پاپ اسمیر
. انجام پونکسیون لومبر
حمل و نقل بیمار مصدوم
. آتل گیری و بانداز
. انجام اسپیراسیون مایع مفصلی زانو
. استفاده از افشانه و آموزش استفاده از آن به بیمار
استفاده از وسایل مونیتورینگ همودینامیک
. تعبیه رکتال تیوب
. قرار دادن لوله معده از راه بینی
تامپون قدامی بینی
خارج کردن جسم خارجی ساده از حلق
خارج کردن سرومن از گوش
. شستشوی چشم با سالین
دانش آموخته بهتر است توانایی انجام پروسیجرهای زیر را کسب نماید:
. استفاده مقدماتی از ونتیلاتور
تعبیه پیس میکر خارجی
. خارج کردن جسم خارجی سطحی از چشم با اسلیت لمپ
. تخلیه هماتوم زیر ناخن
. توراکوستومی با لوله
. ختنه
تونومتري چشم
. جا اندازی در رفتگی شانه
تراکشن پوستی شکستگی های اندام تحتانی
. گچ گیری اندام

انجام تست‌های آزمایشگاهی و تشخیصی پایه دانش آموخته دانشگاه باید بتواند به تنهایی تست‌های آزمایشگاهی و تشخیصی معمول را انجام دهد و از لزوم انجام آنها و محدودیت‌ها و تفسیر اولیه آنان مطلع باشد. این تست‌ها مشتمل بر موارد زیر می‌باشند. . نمونه‌گیری برای انجام آزمایش‌ها به روش صحیح مانند نمونه‌گیری خون ادرار، حلق، مرطوب واژینال . تست توپرکولین . رنگ آمیزی گرم . الکتروکاردیوگرافی اسمیر خون محیطی . تست ادراری بارداری . تست سیلان و انعقاد خون	

▪ مهارت‌های برقراری ارتباط

دانش آموخته باید توانایی لازم را برای برقراری ارتباط مؤثر با بیماران همراهان بیمار و همکاران خود داشته باشد. علاوه بر این وی باید بتواند صلاحیت خود را در برقراری ارتباط در تمام عرصه‌ها به صورت شفاهی نوشتاری الکترونیکی یا تلفنی نشان دهد.

توانمندی‌ها	زیر مجموعه
بتواند فعالانه گوش کند. به طور مناسب از تکنیک‌های غیر کلامی شامل زبان بدن استفاده کند. توانایی به کارگیری مهارت هم دلی را داشته باشد. در روابط بین فردی بیان مؤثر و صمیمی داشته باشد. بتواند ارتباط کلامی و چشمی مناسبی برقرار کند.	مهارت‌های پایه در برقراری ارتباط مؤثر
بتواند از بیمار و همراهان وی اطلاعات لازم را به صورت مناسب جمع آوری کند. بتواند به طور مناسب به بیمار و همراهانش اطلاعات و آموزش‌های لازم را در مورد تشخیص، درمان و پیش آگهی ارائه کند. بتواند با بیمار یا همراهان وی در شرایط خاص (مانند بیمار عصبانی و افسرده دادن خبر بد مسائل حساس اختلاف زبان، تفاوت فرهنگی و ....) ارتباط مناسب برقرار کند. توانایی جلب مشارکت و ایجاد رابطه درمانی با بیمار و همراهان وی را داشته باشد. باید بتواند سازمان دهی مطلوبی در مصاحبه با بیمار و همراهان وی ایجاد کند.	برقراری ارتباط مؤثر با بیمار و همراهان خانواده بیمار
بتواند در مورد مشکلات بیمار با همکاران خود به صورت شفاهی نوشتاری تلفنی و یا الکترونیکی مشاوره کند و مشاوره دهد. بتواند ارتباط مناسب و حرفه‌ای با سایر اعضای تیم سلامت برقرار کند.	همکاران ارتباط با برقراری

نیاز موارد	بتواند مهارت‌های لازم را برای فعالیت در گروه و مدیریت تیم سلامت به کار گیرد
	بتواند ارتباط مناسبی با سازمان‌های دولتی و غیر دولتی مختلف مانند بیمه مالیات پزشکی قانونی مسؤولین بهداشتی درمانی و... برقرار نماید.
	توانایی ایراد سخنرانی به طور مناسب را داشته باشد.
	بتواند با جامعه مرتبط به شیوه مناسب از جمله استفاده از وسایل ارتباط جمعی و نوشتن متون علمی ارتباط برقرار کند

▪ **مراقبت بیمار تشخیص، درمان باز توانی**

دانش آموخته دانشگاه باید با داشتن نگاه کل نگر به بیمار توانایی تهیه فهرستی از مشکلات بیمار و تشخیص‌های افتراقی انتخاب روش تشخیصی مناسب و تعیین برنامه مراقبتی به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر در مواجهه با مشکل بیمار را داشته باشد. در ضمن وی باید بتواند شرایط خاصی را که نیاز به مشاوره با ارجاع به متخصص مربوطه است، تشخیص دهد.

از دانش آموخته دانشگاه انتظار می‌رود بتواند در جنبه‌های مهم مراقبت از بیمار از جمله اقدامات طبی و جراحی تجویز دارو تغذیه مراقبت در موارد حاد و مزمن و اورژانس کنترل درد و باز توانی توانایی‌های خود را نشان دهد.

زیرمجموعه	توانمندی
اصول کلی مراقبت از بیمار	بتواند موارد اورژانس را از غیر اورژانس افتراق دهد و بر حسب شرایط بیمار مراقبت مناسب را ارایه نماید.
	بتواند به عنوان عضو تیم خدمات سلامت به طور مناسب از بیمار خود مراقبت نماید.
	بتواند بر اساس یافته‌های برگرفته از شرح حال و معاینه، فهرستی از مشکلات و تشخیص‌های افتراقی را تهیه و با یک اتیولوژی با پاتوژنز ارتباط دهد.
	بتواند برای اثبات یا رد تشخیص‌های افتراقی مطرح شده تست‌های آزمایشگاهی روش‌های تصویر برداری و اقدامات تشخیصی بالینی لازم را درخواست نماید.
	د بتواند نتایج تست‌های آزمایشگاهی روش‌های تصویر برداری و اقدامات تشخیصی بالینی مرتبط با تظاهرات بالینی و بیماری‌های شایع را تفسیر کند.
	بتواند با تفسیر صحیح اطلاعات به دست آمده از اقدامات درخواستی محتمل‌ترین تشخیص را برای بیمار مطرح کند.
	بر اساس تشخیص بیماری و با تعیین اهداف مشخص، برنامه مراقبتی مناسبی مشتمل بر اقدامات دارویی جراحی تغذیه‌ای و روان شناختی را طراحی نماید.
	بتواند برنامه مراقبتی بیمار خود را با در نظر گرفتن عوامل زیر طراحی کند.
	توجه به بیمار به عنوان مجموعه‌ای کامل شامل ابعاد جسمی، روانی و معنوی فوریت شرایط بیمار و میزان خطری که وی را تهدید می‌کند. . هزینه‌های اقدامات و میزان دسترسی به آنها در شرایط کاری خود

عوارضی که هر یک از روش‌های درمانی به دنبال دارد. . اعتقادات دینی باورها نگرانی‌ها تمایلات و انتظارات بیمار جنبه‌های اخلاق پزشکی و تعهد حرفه‌ای بتواند مواردی را که نیاز به بستری دارد از موارد سرپایی تفکیک کند. بتواند در مورد بیماری‌ها و تظاهرات شایع طبی جراحی و روان پزشکی مراقبت‌های لازم را به بیمار خود ارایه کند. محدودیت‌های خود را شناخته و در موارد لزوم از سایر همکاران با متخصصان مرتبط مشاوره بخواهد یا بیمار را به آنها ارجاع دهد. بتواند ضمن پایش سیر بیماری برنامه مراقبتی بیمار خود را تنظیم نماید.	
تجویز دارو بتواند در مواقعی که در مراقبت از بیمار استفاده از دارو ضرورت دارد، با رعایت اصول نسخه نویسی و در نظر گرفتن عوامل زیر داروی مناسب در صورت امکان داروی انتخابی را با دوز مناسب تجویز کند: سن و جنس بیمار . شرایط عمومی و بیماری‌های همراه خصوصیات فارماکوکینتیکی و مکانیسم اثر دارو . مناسب‌ترین روش برای مصرف داروی مورد نظر عوارض تداخلات دارویی و تغییرات کلینیکی و پاراکلینیکی ناشی از مصرف دارو هزینه دارو و میزان دسترسی به آن در شرایط زندگی بیمار	
تغذیه بتواند در پیشگیری اولیه توصیه‌های تغذیه‌ای لازم را ارائه دهد. بتواند ارتباط تغذیه و بیماری‌ها را درک کند و نسبت به اصلاح آن اقدام اولیه را انجام دهد. بتواند ارتباط بین سوء تغذیه و افزایش احتمال ابتلا به بیماری یا کاهش پاسخ به درمان را تشخیص داده و برای اصلاح آن مشاوره لازم را در خواست نماید. بتواند در زمان‌هایی که بیماری نیاز به توصیه‌های تغذیه‌ای ویژه دارد نسبت به ارجاع آن اقدام نماید. بتواند روش‌های غیر علمی تغذیه‌ای را شناسایی و توصیه‌های لازم را به بیمارانش ارائه دهد.	
اقدامات حمایتی بتواند در مدت زمانی که در حال گردآوری اطلاعات یا انجام اقدامات تشخیصی درمانی مورد نیاز است اقدامات تسکینی لازم را برای رفع یا کاهش شکایات بیمار با علایم بیماری به‌ویژه درد انجام دهد. بتواند در مواردی که امکان رفع عامل ایجاد کننده علایم و شکایات وجود ندارد با استفاده از روش‌های موجود از جمله دارویی فیزیکی و روان شناختی حداکثر اقدامات تسکینی از جمله رفع درد را برای بیمار فراهم کند و در صورت نیاز بیمار را به سرویس‌های مربوط ارجاع دهد.	
بازتوانی بیمار بتواند در مورد بازتوانی‌های اولیه در بیماری‌های شایع آموزش لازم را به بیمار خود ارایه کند. بتواند در موارد لزوم بیمار خود را به ارایه دهندگان خدمات بازتوانی ارجاع دهد.	
طب مکمل و جایگزین (سنتی) بتواند اطلاعات لازم در مورد روش‌های رایج طب مکمل و جایگزین در کشور شامل طب سنتی را کسب و بر اساس آنها توصیه‌های مناسب را به بیمار خود ارایه کند.	

▪ ارتقای سلامت و پیشگیری

دانش آموخته دانشگاه به منظور همکاری با راهبری گروه ارائه دهندگان خدمات در جهت ارتقای سطح سلامت در فرد و جمعیت در

تماس باید توانایی ارزیابی وضعیت سلامت تعیین عوامل خطر ساز شناسایی علل بیماری‌ها و عوامل تعیین کننده پیش آگهی آنها را داشته باشد. او باید بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت راهبردهای متناسب ارتقای سلامت در سطوح پیشگیری ابتدایی اولیه و ثانویه را به عنوان مداخلات مورد انتظار انتخاب کرده و به کار برد.

توان مندی ها	زیر مجموعه
۱- بتواند طیف سلامتی در سیر طبیعی هر رخداد سلامتی را برای فرد و جمعیت در تماس شناسایی کند. ۲- بتواند وضعیت کنونی سلامتی فرد و جمعیت در تماس (از جمله تعیین وضعیت همه گیری را با توجه به عوامل مؤثر از جمله سن، جنس، شغل و....) تعیین کند.	تعیین وضعیت کنونی و ایده آل سلامتی فرد و جمعیت در تماس
بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند. ۱- شناسایی عوامل خطر تهدید کننده سلامتی در فرد و جمعیت در تماس (مانند سیگار رفتارهای مخاطره آمیز عوامل محیطی و اقتصادی - اجتماعی و ....) ۲- مداخلات سلامتی به منظور کاهش اثر عوامل خطرساز در فرد و جمعیت در تماس شامل پیشگیری‌های سطوح ابتدایی (ممانعت از فراهم آمدن عوامل خطر) و اول اجتناب از مواجهه با عوامل خطر فراهم آمده و	اجرا و نقد مداخلات سلامتی در مورد عوامل خطر در فرد و جمعیت در تماس
بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند. ۱- شناسایی مرحله بالینی بیماری ۲- شناسایی عوامل تاثیر گذار بر پیش آگهی بیماری‌ها ۳- اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم (غربال گری) ۴- اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم در اطرافیان و جمعیت افراد مبتلا ۵- اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی در راستای کنترل همه گیری‌های شایع شامل بیماری‌های عفونی سوانح و حوادث بیماری‌های قلبی - عروقی سرطان‌ها و مشکلات سلامت روان ۶- پیگیری و ارزیابی نتایج مداخلات سلامتی سطح دوم در فرد و جمعیت در تماس	اجرا و نقد راهبردهای ارتقای سلامت مبتنی بر تشخیص زودهنگام و درمان به موقع

▪ رشد فردی

دانش آموخته دانشگاه باید اهمیت رشد فردی از جمله ارتقای مراقبت از خود توانایی‌های ذهنی، روانی اجتماعی، اقتصادی و شغلی را بپذیرد و دانش‌های غیر پزشکی مؤثر در زندگی فردی و حرفه‌ای مانند خودشناسی روان شناسی تغییر اصول رهبری و مدیریت و دانش انفورماتیک را بداند و به کار بندد.

توانمندی	زیر مجموعه
اصول سبک زندگی سالم شامل فعالیت‌های جسمی تغذیه مناسب و پرهیز از رفتارهای پرخطر را به کار گیرد.	جسمی
بتواند توانایی‌ها و ضعف‌های خود را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت خودآگاهی به طور	روانشناختی

مناسبی با آنها مواجه شود. بتواند با بهره گیری از آموزه‌های معنوی و مذهبی آرامش توانایی روحی نگرش مثبت انگیزه و امید را در خود افزایش دهد. راه‌های افزایش مهارت قاطعیت و مدیریت خشم را بشناسد و به کار گیرد. روش‌های ارتقای اعتماد به نفس را بشناسد و به کار گیرد. بتواند موقعیت‌های استرس آور را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت مدیریت استرس به طور مناسبی با آنها مواجه شود. بتواند از مهارت تنظیم هیجان در مواقع ضروری به طور مناسب استفاده کند. بتواند با ارزیابی و تحلیل عملکرد خود نیازهای آموزشی خویش را تشخیص داده و با استفاده از روش‌های مناسب توانایی‌های خود را بهبود بخشد (یادگیری مادام العمر) بتواند اصول مدیریت زمان را در تنظیم فعالیت‌های خود به کار گیرد. بتواند اصول هدف گذاری و برنامه ریزی را در زندگی خود به کار گیرد. بتواند اصول مدیریت و رهبری را در زندگی خود به کار گیرد.	
بتواند مسیر شغلی کوتاه مدت و بلند مدت خود را آگاهانه انتخاب کند. بتواند با رعایت اخلاق حرفه‌ای اصول مدیریت اقتصادی را برای بهبود وضعیت اقتصادی خود به کار گیرد بتواند سازمان‌ها و مجامع کشوری و جهانی مرتبط با حرفه خود را شناسایی کرده و با آنها ارتباط برقرار کند	اجتماعی - اقتصادی - شغلی
بتواند مهارت‌های شامل Windows پست الکترونیکی جستجوی اینترنتی اصول تایپ برنامه‌های Excel PowerPoint Word و نرم افزارهای تجزیه و تحلیل آماری نظیر SPSS را به کار گیرد. بتواند از مستندات پزشکی الکترونیک شامل کتاب‌ها و مجلات استفاده کند. بتواند پرونده پزشکی بیمار را به صورت الکترونیک ثبت و از آن استفاده کند.	فناوری اطلاعات
بتواند از زبان انگلیسی در حد قابل قبول استفاده کند. بتواند مستندات حرفه‌ای خود از قبیل لاگ بوک و پورتفولیو ("را ثبت و حفظ نماید.	سایر موارد

▪ تعهد حرفه‌ای اخلاق و حقوق پزشکی

دانش آموخته دانشگاه باید با باور به این که شفای بیماران به دست خداوند است و وی از سوی او این توفیق را پیدا کرده است تا وسیله آن را فراهم کند مجموعه ارزش‌ها خصوصیات و رفتارهایی را که متضمن اعتماد جامعه به حرفه پزشکی هستند به عنوان تعهدات حرفه‌ای پزشکی بپذیرد و در طبابت خود به کار بندد. او همین طور باید پایبند به رعایت سوگندنامه و راهنماهای اخلاق پزشکی منبعث از ارزش‌های انسانی و معارف اسلامی باشد و بداند تقوای الهی مبنای رعایت تعهد حرفه‌ای پزشک است. همچنین باید توانایی شناسایی مسائل اخلاقی را در طبابت خود داشته باشد و بتواند ضمن توجه به الزامات قانونی و اخلاقی و با احترام به فرهنگ و باورهای افراد ذی نفع در مورد این مسایل تحلیل و تصمیم گیری مناسب انجام دهد.

توان مندی ها	زیر مجموعه
در انتخاب روش درمانی و تشخیصی بیشترین توجه را به تأمین بهترین منافع برای سلامتی بیمار معطوف کند. با بیمار و همراهان وی برخورد مشفقانه و محترمانه داشته باشد و وقت کافی برای ملاقات و مشاوره با آنها اختصاص دهد. در مواردی که طرف مشاوره قرار می گیرد در انتقال دانش و توانایی های خود دریغ نکند.	نوع دوستی (تعهد حرفه ای)
رویکرد کل نگر به بیمار داشته باشد. به اعتقادات ارزش ها باورها نگرانی ها و نقش اجتماعی بیمار اهمیت بدهد. حقوق بیمار به خصوص بیماران فاقد ظرفیت تصمیم گیری، اعم از استقلال فردی رازداری و حریم خصوصی را رعایت نماید. به استادان خود ارج و احترام نهاده و برخورد مناسب و توأم با احترام با سایر اعضای کادر سلامت داشته باشد.	احترام (تعهد حرفه ای)
وظیفه شناس مسئولیت پذیر و قابل اعتماد باشد. همکاری تیمی مناسبی برای ارائه بهترین کیفیت خدمات به بیماران داشته باشد. بتواند بین وظایف فردی و حرفه ای خود به نحو شایسته ای تعادل برقرار کند و در حل تعارض احتمالی این نقش ها از استدلال و تصمیم گیری منطقی بهره گیرد.	وظیفه شناسی (تعهد حرفه ای)
نقدپذیر و منطقی باشد و حقایق را بپذیرد. به خود آموزی و به روز نگهداشتن دانش و مهارت های خود مستلزم باشد. به محدودیت های دانش و مهارت های خود واقف باشد و در موارد لزوم از تخصص و تجربه همکاران کمک بگیرد.	تعالی شغلی (تعهد حرفه ای)
از هرگونه تبعیض بر اساس جنسیت قومیت نوع بیماری، مذهب سطح اجتماعی و اقتصادی عادات شخصی بیمار و مواردی از این قبیل پرهیز نماید. در استفاده از منابع و امکانات عمومی از اتلاف و اسراف خودداری کند.	عدالت (تعهد حرفه ای)
۱ در تمام امور به شرافت و درستکاری و حفظ شان پزشکی پای بند باشد. بتواند موقعیت های تعارض منافع خود را شناسایی و به نحو صحیح مدیریت کند. منضبط و مؤدب باشد و ظاهر گفتار و رفتار متناسب با شان پزشک داشته باشد. در برخورد با رفتار غیر حرفه ای همکاران طبق ضوابط حرفه ای عمل کند.	شرافت و درستکاری (تعهد حرفه ای)
قوانین و ضوابط حرفه پزشکی از قبیل نحوه صدور گواهی ها مانند گواهی قوت گزارش اجباری بیماری ها نسخه نویسی بستری اجباری و... آشنایی داشته باشد و خود را ملزم به رعایت آنها بداند. به رعایت مقررات و وظایف حرفه ای که از سوی مؤسسه محل خدمت و یا نظام سلامت به او محول شده است پایبند باشد. خود را نسبت به مراجع نظارتی نظام سلامت پاسخ گو بداند.	حقوق پزشکی

با دانش پایه‌ای مفاهیم اخلاقی در طب آشنا باشد و در استدلال اخلاقی از آنها تصمیم‌گیری مسایل اخلاقی را در تعاملات حرفه‌ای خود تشخیص بدهد. با پای بندی به ارزش‌های اخلاقی در پزشکی و با آگاهی از ضوابط قانونی مرتبط مسایل اخلاقی را به نحو صحیح تجزیه و تحلیل نموده و تصمیم‌گیری نماید. از مهارت‌هایی نظیر مهارت برقراری ارتباط و استمداد از سایر افراد در حرفه‌های مرتبط برای حصول بهترین نتیجه در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی استفاده نماید. بتواند نتیجه تصمیم خود در حل معضل اخلاقی را ارزیابی: ساختن نقاط ضعف تصمیم‌گیری‌های خویش بهره گیرد. خود را ملزم به رعایت اخلاق در پژوهش بداند	استدلال و تصمیم‌گیری اخلاقی

▪ مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

دانش آموخته دانشگاه باید در رویارویی با یک مسأله قادر به شناسایی مشکل و ابعاد آن باشد، توانایی جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات مرتبط را از بهترین منابع در دسترس داشته باشد. راه‌حل‌های مختلف را شناسایی و ارزیابی نماید قادر به برآورد احتمال پیامدهای هر یک باشد و سرانجام مناسب‌ترین گزینه را با توجه به شرایط عدم قطعیت در هنگام تصمیم‌گیری انتخاب کند. او باید بتواند جهت اخذ تصمیم نهایی این توانمندی را با اطلاعات خود در حوزه‌های دیگر مانند اولویت‌ها و ارزش‌های مورد قبول خدمت‌گیرندگان و جامعه و همچنین هزینه اثر بخشی راه‌حل‌های ممکن ادغام کند.

زیر مجموعه	توانمندی‌ها
تفکر انتقادی	بتواند مطالب ارایه شده و مؤلفه‌های فکری مرتبط با آن را بر اساس استانداردهای تفکر و با رعایت اصول خردورزی ارزیابی کند. بتواند با در نظر گرفتن خطاهای استدلال (سفسطه) و خطاهای شناختی استدلال منطقی انجام دهد.
حل مسأله	بتواند مشکلات مربوط به حوزه فعالیت خود را شناسایی کند. بتواند مشکلات را به صورت سؤال عینی و قابل پاسخگویی مطرح کند. قادر به تجزیه و تحلیل مشکلات باشد. بتواند برای مشکلات راه‌حل‌هایی ارائه دهد. بتواند با توجه به احتمال پیامدها امکانات و محدودیت‌های موجود هزینه اثر بخشی راه‌حل‌ها و اولویت خدمت‌گیرندگان سود و زیان راه‌حل‌های مختلف را ارزیابی و آنها را ارزش‌گذاری کند. در هنگام تصمیم‌گیری عدم قطعیت در تصمیم اتخاذ شده و منشأ آن را بشناسد و بتواند با آن مقابله کند. بتواند محدودیت دانش فعلی خود را در نظر بگیرد و آن چه را که به دانستن آن نیاز دارد، شناسایی کند. بتواند منابع اطلاعاتی در دسترس (اعم از الکترونیکی و غیر الکترونیکی) را شناسایی کند و با جستجوی شواهد در آنها شواهد مرتبط و مؤثر را استخراج نماید. بتواند شواهد مختلف را ارزیابی و سطح آنها را تعیین نماید. توانایی استفاده از شواهد ثانویه کتب مرجع الگوریتم‌ها و راهنماها را داشته باشد. بتواند با در نظر گرفتن محدودیت‌ها پزشکی مبتنی بر شواهد را در عملکرد روزانه خود به کار گیرد.

▪ نظام سلامت و نقش پزشک در آن

دانش آموخته دانشگاه باید در نظام و شبکه سلامت به عنوان پزشک آموزش دهنده، پژوهش گر، مدیر واحد ارائه خدمات سلامت و راهبر سلامت ایفای نقش کند.

توانمندی ها	زیر مجموعه
نظام سلامت کشور و اجزای آن را را بشناسد و بتواند در موقعیت های مختلف در چارچوب آنها فعالیت کند.	ارایه مراقبت های اولیه
راهنماها و دستور العمل های نظام سلامت کشور را بشناسد و در موارد مرتبط خدمات سلامت	
خدمات با کیفیت ارتقای سلامت پیشگیری درمان و بازتوانی را به طور مداوم برای جمعیت در	
برای درمان بیمار هماهنگی ها و پیگیری های لازم را در تیم سلامت به عمل آورد.	
شیوه زندگی سالم را به خدمت گیرنده و خانواده او بیاموزد. به جمعیت در تماس شیوه مراقبت از خود را بیاموزد. آموزش ها و مشاوره های لازم را به تیم سلامت ارائه دهد.	آموزش دهنده
به عنوان عضوی از تیم سلامت در انجام پژوهش های مرتبط با سلامت ایفای نقش کند.	پژوهش گر
مصرف خدمات سلامت و منابع واحد را تحلیل و نقد نماید. مراجع و منابع مناسب برای حل مشکلات در این خصوص را بیابد و به شکل موثر از آنها استفاده نماید.	مدیر واحد ارائه خدمات
از طریق جلب مشارکت های مردمی و همکاری بین بخشی از سلامت حمایت کند.	راهبر سلامت
کسب توانمندی های لازم برای ارتقای سلامت در ذی نفعان " کلیدی را تسهیل کند.	

پزشک عمومی دانش آموخته دانشگاه علوم پزشکی بم آمادگی دارد تا علاوه بر اینکه باید پای بندی به اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه ای^{۱۰}

و دارا بودن اعتماد به نفس، زیربنای علمی و توانایی های لازم برای ایفای نقش به عنوان پزشک سطح اول خدمات در نظام سلامت را به طور مستقل دارا باشد، در صورت تمایل، مسیر حرفه ای خود را پس از طی دوره های مربوط در نقش های زیر ادامه دهد:

• پزشک خانواده

• متخصص در یکی از رشته‌های تخصصی بالینی یا علوم پایه

• پژوهشگر

• مدیر نظام سلامت یا نظام‌های دانشگاهی

با توجه به راهبردهای کلان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جمهوری اسلامی ایران و در راستای ارتقای کیفیت آموزش پزشکی مبتنی بر شایستگی، این سند با هدف تبیین حداقل توانمندی‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی بم تدوین گردیده است. دانشگاه علوم پزشکی بم در منطقه با امکانات محدودتر، پراکندگی جغرافیایی بالا و نیازهای خاص بهداشتی درمانی قرار دارد. از این‌رو، پزشک عمومی در این دانشگاه باید علاوه بر دانش و مهارت‌های پزشکی، دارای توانمندی‌های ویژه‌ای در زمینه‌های ارتباط با جامعه، استفاده بهینه از منابع، و ایفای نقش مؤثر در مراقبت‌های سطح اول سلامت باشد.

محورهای اصلی توانمندی‌ها:

۱. مهارت‌های بالینی پایه در محیط‌های با منابع محدود:

- توانایی اخذ شرح حال دقیق و جامع.
- انجام معاینه فیزیکی استاندارد با حداقل امکانات.
- تشخیص و درمان بیماری‌های شایع منطقه‌ای.
- مدیریت اورژانس‌های متداول در مراکز فاقد متخصص.

۲. مدیریت بیماری‌های بومی و منطقه‌ای:

- آشنایی با الگوهای اپیدمیولوژیک بیماری‌ها در منطقه جغرافیایی محل خدمت.

- ارائه برنامه‌های پیشگیری و کنترل بیماری‌های واگیر و غیرواگیر.

۳. ارتباط مؤثر با بیماران و جامعه:

- توانایی ایجاد ارتباط همدلانه، مؤثر و قابل درک با بیماران از اقشار مختلف فرهنگی و اجتماعی.
- مهارت در آموزش سلامت به زبان ساده و بومی.

۴. ارائه خدمات در نظام مراقبت‌های اولیه سلامت: (PHC)

- آشنایی با ساختار نظام ارجاع، خانه‌های بهداشت، مراکز جامع سلامت و پایگاه‌های سلامت.
- ارائه مراقبت‌های ادغام‌شده سطح اول به‌ویژه در روستاها و شهرهای کوچک.

۵. پاسخگویی اجتماعی و عدالت در سلامت:

- حساسیت نسبت به نیازهای بهداشتی درمانی اقشار آسیب‌پذیر.
- التزام به اصول عدالت در دسترسی به خدمات سلامت.

۶. تصمیم‌گیری در شرایط کمبود منابع:

- توانایی تصمیم‌گیری بالینی مؤثر با منابع حداقلی.
- مهارت در اولویت‌بندی مداخلات درمانی و استفاده از راهکارهای جایگزین.

۷. ارتقای سلامت و آموزش به جامعه:

- طراحی و اجرای برنامه‌های آموزش سلامت برای اقشار مختلف جامعه.
- مشارکت در پروژه‌های ارتقای سلامت مدارس، خانواده و محله.

۸. یادگیری مادام‌العمر و خودارزیابی:

- توانایی بهره‌گیری از منابع علمی روزآمد (آفلاین و آنلاین).

- مهارت در خودارزیابی و به‌روزرسانی شایستگی‌های حرفه‌ای.

۹. رهبری تیم سلامت:

- توانایی مدیریت و هماهنگی تیم سلامت در محیط‌های دورافتاده.
- مشارکت مؤثر در تصمیم‌گیری‌های محلی نظام سلامت.

۱۰. آشنایی با پیشگیری سطح چهارم و پزشکی اجتماعی:

- توانمندی در شناسایی و پیشگیری از مداخلات پزشکی غیرضروری (Overmedicalization).
- ارائه مشاوره مبتنی بر شواهد به بیماران جهت کاهش آسیب‌های ناشی از درمان‌های غیرضروری.
- درک نقش اجتماعی پزشک در تغییر رفتارهای سلامت‌محور و کاهش عوامل خطر اجتماعی.
- مشارکت در طرح‌های ارتقای سلامت بر پایه رویکردهای جامعه‌محور و سیاست‌گذاری سلامت عمومی.

ویژگی‌های اختصاصی:

- تاکید بر آموزش مبتنی بر محیط خدمت واقعی (Community-Based Education).
- استفاده از روش‌های نوین آموزشی مانند شبیه‌سازی، آموزش ترکیبی حضوری-مجازی.
- توسعه مهارت‌های فناورانه و مدیریت اطلاعات سلامت.
- ارتقای مهارت‌های فرهنگی و بین‌فردی برای خدمت در جوامع متنوع.

انتظار می‌رود دانش‌آموختگان این دانشگاه نه تنها دارای دانش و مهارت‌های علمی لازم باشند، بلکه بتوانند به عنوان پزشکانی پاسخگو، توانمند و متعهد در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته ایفای نقش نمایند.

محتوای آموزشی

- محتوای آموزشی به گونه‌ای طراحی شده است که در آن هماهنگی لازم بین دروس علوم پایه با یکدیگر و ارتباط مناسب بین علوم پایه و بالینی با هدف فراهم آوردن زیربنای علمی لازم برای ورود به دوره بالینی و فعالیت به عنوان پزشک عمومی وجود داشته باشد.
- در این برنامه حجم و سطح محتوای آموزشی (هم در علوم پایه و هم در علوم بالینی) با نیازهای یک پزشک عمومی متناسب است.
- در برنامه دوره پزشکی عمومی دانشگاه تلاش شده است تا با تبیین نقش و اهمیت علوم پایه و ارتباط بالینی^{۱۱} آن برای دانشجویان، زمینه توجه و علاقه بیشتر آنها به علوم پایه و در نتیجه یادگیری عمیق^{۱۲} آن فراهم شود.
- در محتوای برنامه آموزش پزشکی عمومی دانشگاه به موارد زیر توجه ویژه شده است:
  - ابعاد زیستی - روانی - اجتماعی^{۱۳} و معنوی انسان به خصوص:
    - اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای
    - مهارت‌های ارتباطی
  - مراقبت جامع شامل ارتقای سلامت، پیشگیری، تشخیص و درمان بیماری‌ها و بازتوانی با تأکید بر بیماری‌های رایج
  - خدمات سلامت سطح اول به آحاد جامعه ایرانی با تأکید بر بیماری‌های بومی
  - طب سرپایی
  - مهارت‌های بالینی
  - فوریت‌های پزشکی، حوادث غیرمترقبه و مدیریت بحران
  - نظام سلامت کشور
  - تراپیوتیک
  - توانایی حل مسأله، خودآموزی و ارتقای مستمر حرفه‌ای
  - تفکر نقادانه و خلاق و طب مبتنی بر شواهد^{۱۴}

---

1 Clinical relevance	1
1 Deep learning	2
1 Biopsychosociospiritual	3
1 Evidence Based Medicine (EBM)	4

- حقوق پزشکی^{۱۵}
- رشد فردی^{۱۶}
- زبان خارجی
- کار با رایانه در پزشکی
- افزایش سهم آموزش بر بالین بیمار و آموزش درمانگاهی به عنوان اصلی ترین روش های آموزش بالینی در دوران کارآموزی و کارورزی مورد تاکید قرار گرفته است.
- با توجه به جایگاه طب سرپایی در نظام خدمات سلامت، سهم آموزش سرپایی در برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی دانشکده افزایش یافته است.
- با توجه به توجه ویژه پزشکی اجتماعی، افزایش سهم آموزش در مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی، خانه ها و پایگاه های بهداشت (عرصه بهداشت) مد نظر قرار گرفته است.

راهنمای آموزش

- ✓ راهبرد اصلی، ادغام افقی و عمودی در برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی و تقویت آموزش دانشجو محور است.
- ✓ در برنامه دوره پزشکی عمومی دانشکده، مواجهه زود بالینی^۷ با هدف تقویت ادغام عمودی، تشویق دانشجویان به اتخاذ رویکرد بیمار محور^۸ و تقویت مهارت های ارتباطی گنجانده شده است.
- ✓ به منظور حصول اطمینان از این که دانش آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشکده در دوره بالینی با طیف قابل قبولی از تظاهرات بالینی و بیماری ها مواجه می شوند، از راهبرد^۹ آموزشی سیستماتیک^۲ شدن در مقابل راهبرد فرصت طلبانه^{۱۰} به عنوان راهبرد اصلی در آموزش بالینی استفاده می شود.
- ✓ سهم آموزش بالینی دانشجویان در محیط های غیربیمارستانی در مقایسه با محیط های بیمارستانی افزایش می یابد.

1	Medical law	5
1	Personal development	6
1	Early clinical exposure	7
1	Patient centered approach	8
1	Strategy	9
2	Systematic	0
2	Opportunistic	1